

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius. Tel. (8 5) 210 7161, el. p. info@ekgt.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188756614

2023-10-16 Nr. S-191

Savivaldybių kultūros ir švietimo skyriams
(pagal sąrašą)

DĖL VĒLINIŲ IR HELOVYNO

Etninės kultūros globos taryba (toliau – Taryba) pastebi, kad pastaruoju metu Lietuvoje vis labiau populiarėja naujai atėjusi Helovyno šventė, tiksliau, naujas jos variantas, kuriame vyrauja su mirtimi susiję gąsdinimai (nors Helovyno kilmė pasižymi visiškai kitomis prasmėmis). Toks Helovynas itin nedera su lietuviškais Vėlinių papročiais, kurie skatina pagarbą mirusiųjų pasauliui, artimą ryšį su anapus iškeliavusiais protėviais, skatina apmąstyti šio ir anapusinio pasaulio santykį. Lietuvoje pagarba ir meile grindžiamas gyvųjų ir mirusiųjų ryšys nuo seno buvo palaikomas ne tik lapkričio pradžioje, bet ir visą spalio mėnesį (neveltui vienas iš senųjų spalio mėnesio pavadinimų – *Vėlinis*), tačiau dabar senąsias tradicijas tuo pačiu laikotarpiu vis labiau užgožia visiškai kitokį mirties ir anapusinio pasaulio suvokimą skatinantys Helovyno renginiai. Tai neigiamai veikia vaikų ir jaunimo pasaulėjautos formavimą, nes mirties samprata iškreipiama akcentuojant būtent demonišką jos pavidalą. Beje, pastaruoju metu dėl kilusio karo Ukrainoje ir kitose šalyse akistata su mirtimi tapo labai akivaizdi, todėl demonizuotas požiūris į mirtį ypač skaudina tuos, kurių artimieji tapo vėlėmis.

Taryba kviečia Lietuvos mokyklas ir kultūros įstaigas vengti demonizuoto pobūdžio Helovyno renginių organizavimo ar skatinimo juose dalyvauti. Vėlinių laikotarpiu siūlome daugiau dėmesio parodyti būtent savo krašto papročiams, kurių esmė – atminti ir pagerbti išėjusiuosius, o kartu atnaujinti giminystės ir bendruomeninius ryšius, sušildyti šį šaltąjį apmirusios gamtos metų žmonių širdžių šilumą ir žvakių šviesa.

Šiuo laikotarpiu itin prasminga pakviesti vaikus ir jaunimą aplankyti pilkapius, kitus senkapius, juos sutvarkyti ir papuošti degančiomis žvakelėmis (nepamirštant vėliau jų indelius nurinkti) – tai būtų puiki proga ne tik visiems kartu pagerbti protėvius, bet ir susipažinti su apylinkėse esančiais archeologiniais paminklais. Taip pat svarbu pagerbti valstybei, tautai, kraštui, bendruomenei nusipelnusias asmenybes, aplankyti jų kapus, susipažinti su nuveiktais darbais. Vėlinių laikotarpiu taip pat būtų prasminga prisiminti Ukrainoje, Izraelyje savo tėvynę ginančius karius, žuvusius

civilius gyventojus.

Gyvename laikmečiu, kai senųjų Vėlinių tradicijų daug kas nebeišmano, jų nebesupranta ir laiko neaktualiomis. Dėl to būtų labai naudinga su vaikais pasikalbėti apie mirusiųjų pagerbimo tradicijas Lietuvoje ir pasaulyje, apie jų prasmę žmogaus gyvenime: juk mirtis yra dėsninga žmogaus būties dalis, nes visi anksčiau ar vėliau iškeliausime anapus.

Mokyklose išpopuliarėjusias Helovyno dekoracijas kviečiame keisti į papuošimus, atliepiančius Vėlinių dvasią. Tai galėtų būti ir savo rankų darbo papuošimai iš pačių nulietų žvakių, rudeninės gamtos dovanų ar kt. Linkime, kad mokykla Vėlinių laikotarpiu virstų ne siaubu, o jaukumo ir šviesos namais, kviečiančiais tamsiuoju metų laiku sugrįžti į save.

Tarybos pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

**Etninės kultūros globos tarybos 2023-10-16 rašto Nr. S-191
adresatų sąrašas:**

1. Akmenės rajono savivaldybė
2. Alytaus miesto savivaldybė
3. Alytaus rajono savivaldybė
4. Anykščių rajono savivaldybė
5. Birštono savivaldybė
6. Biržų rajono savivaldybė
7. Druskininkų savivaldybė
8. Elektrėnų savivaldybė
9. Ignalinos rajono savivaldybė
10. Jonavos rajono savivaldybė
11. Joniškio rajono savivaldybė
12. Jurbarko rajono savivaldybė
13. Kaišiadorių rajono savivaldybė
14. Kalvarijos savivaldybė
15. Kauno miesto savivaldybė
16. Kauno rajono savivaldybė
17. Kazlų Rūdos savivaldybė
18. Kėdainių rajono savivaldybė
19. Kelmės rajono savivaldybė
20. Klaipėdos miesto savivaldybė
21. Klaipėdos rajono savivaldybė
22. Kretingos rajono savivaldybė
23. Kupiškio rajono savivaldybė
24. Lazdijų rajono savivaldybė
25. Marijampolės savivaldybė
26. Mažeikių rajono savivaldybė
27. Molėtų rajono savivaldybė
28. Neringos savivaldybė
29. Pagėgių rajono savivaldybė
30. Pakruojo rajono savivaldybė
31. Palangos savivaldybė
32. Panevėžio miesto savivaldybė
33. Panevėžio rajono savivaldybė
34. Pasvalio rajono savivaldybė
35. Plungės rajono savivaldybė
36. Prienų rajono savivaldybė
37. Radviliškio rajono savivaldybė
38. Raseinių rajono savivaldybė
39. Rietavo savivaldybė
40. Rokiškio savivaldybė
41. Skuodo rajono savivaldybė
42. Šakių rajono savivaldybė
43. Šalčininkų rajono savivaldybė
44. Šiaulių miesto savivaldybė
45. Šiaulių rajono savivaldybė
46. Šilalės rajono savivaldybė
47. Šilutės rajono savivaldybė
48. Širvintų rajono savivaldybė
49. Švenčionių rajono savivaldybė
50. Tauragės rajono savivaldybė
51. Telšių rajono savivaldybė
52. Trakų rajono savivaldybė
53. Ukmergės rajono savivaldybė
54. Utenos rajono savivaldybė
55. Varėnos rajono savivaldybė
56. Vilkaviškio rajono savivaldybė
57. Visagino rajono savivaldybė
58. Vilniaus miesto savivaldybė
59. Vilniaus rajono savivaldybė
60. Zarasų rajono savivaldybė